

VERSLAG VAN DE DIRECTEUR VAN HET NATUURHISTORISCH MUSEUM OVER 1969

Inleiding

Gedurende het verslagjaar kon een verdere groei van het museum worden geconstateerd. Vooral de Educatieve Dienst boekte spectaculaire resultaten. Daarnaast trokken de werkzaamheden van de Afdeling Presentatie zeer de aandacht.

Personeel

In 1969 kon het personeel van het museum uitgebreid worden door tewerkstelling van:

- twee administratieve medewerkers;
- een assistent collectiebeheer;
- een bediende.

Door de Raad van de Gemeente Maastricht werd goedkeuring gehecht aan de begroting 1970, waarop o.a. de functie van „Algemeen-conservator” is opgenomen. Verwacht wordt, dat uiterlijk medio 1970 een aanstelling kan plaatsvinden.

Per ultimo 1969 bestond het personeel van het museum uit:

Directie	dr. D. G. Montagne, directeur mej. W. Hovens, secretaresse hr. C. J. Bosch, administrateur hr. Th. A. Maassen, toegevoegd t.b.v. Genootschapszaken e.d.
Educatieve Dienst	mej. drs. R. R. van Wessem, biologe hr. P. Genemans, docent
Collectiebeheer	, alg. conservator L. G. M. Boonen, ass. collectiebeheer
Buitendienst	hr. P. J. Felder, buitendienst-ambt.
Presentatie	hr. J. van Eijk, vormgevingsdeskund.
Bibliotheek	mej. W. Hovens, bibliothecaresse hr. F. E. van Zeijl, ass. bibliothecaris
Huish. Dienst	hr. L. Beulen, conciërge/tuinman hr. A. Geelen, bediende hr. W. Bakhuis, bediende

Ten behoeve van het beheer over de collecties Wasmann en Willemse was ook dit jaar professor J. K. A. van Boven uit Leuven voor enkele dagen per maand aan het museum verbonden.

Gebouwen en meubilair

Het in het verslag over 1968 genoemde voorlopige schetsplan voor een ruimtelijke uitbreiding van het museum werd in de eerste maanden van 1969 door de Dienst van Openbare Werken voltooid en verkreeg de goedkeuring van de Gemeentelijke Monumenten Commissie. Een nader overleg met Rijk en Provincie omtrent een mogelijkheid tot financiering staat op het programma.

In de loop van het verslagjaar steeg de belangstelling van scholen voor klassikaal bezoek aan het museum met een daaraan verbonden „museumles” dermate, dat een voorlopige voorziening in het gemis aan een leslokaal niet langer uitgesteld mocht worden. Dank zij de medewerking van het stadsbestuur kon tegen het einde van het jaar een dergelijke noodvoorziening worden gerealiseerd in de vorm van de huur en plaatsing van een houten gebouwtje in de voortuin en de aanleg van een verbinding van uit een der gelijkvloerse zalen naar deze voortuin. Voor de inrichting van het hierin projecteerde tijdelijke leslokaal werd van de Jordaan van Heek Stichting een eenmalig subsidie ontvangen van f 2500,—.

De opbergruimte voor collecties groeide door de aankoop van diverse kasten en rekken. Het wetenschappelijk equipment werd uitgebreid met o.a. een polarisatie-microscoop. Aan onze educatieve uitrusting werd een stereo-bandrecorder met geluidsinstallatie en een automatische dia-projector toegevoegd.

Collecties en exposities

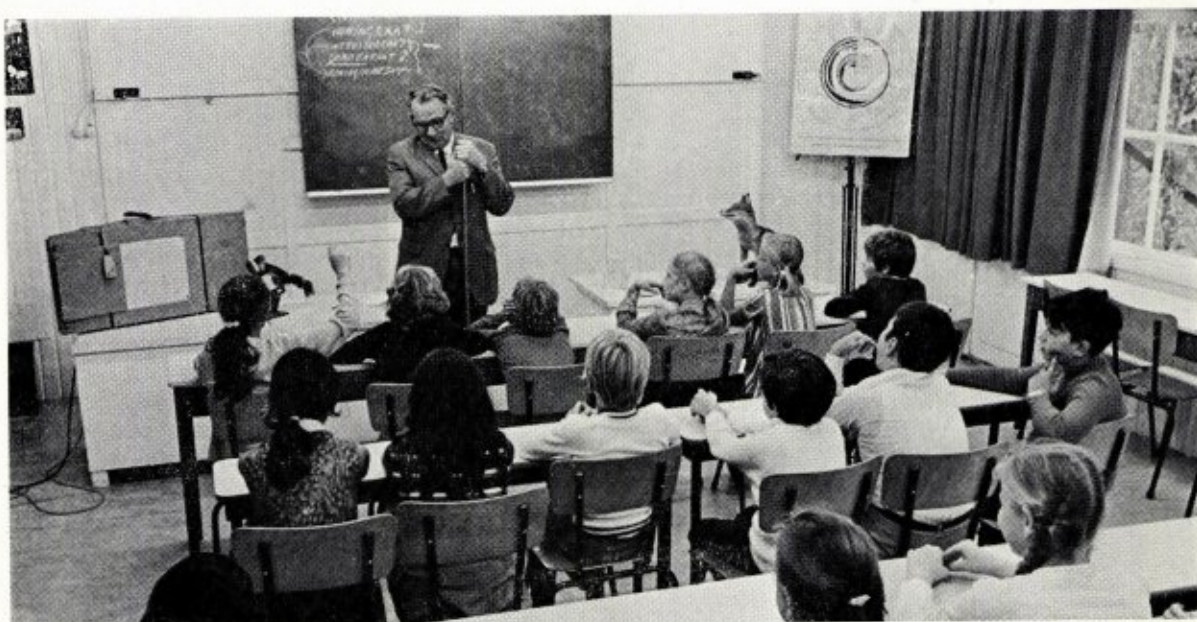
Het collectiebezit werd uitgebreid met:

- een collectie dia's van planten (meest bloeiend) uit deze streek van wijlen de heer Willems. Deze dia's kunnen beschouwd worden als een illustratie van het „Herbarium Grégoire”; de heer Grégoire heeft de opname ervan veelal meegemaakt en thans geholpen met nadere documentatie.
- een uit de 18e eeuw stammend herbarium „de Kock”, waarin met name de geneeskrachtige werking van vele planten is aangeduid in zeer bloemrijke taal.
- tegen het einde van het jaar werd overeenstemming bereikt met de conservator van het

De vuursteen-tentoonstelling trok vooral van de scholen veel belangstelling.

Foto: Jan van Eyk

In het nieuwe leslokaal verzorgt de heer Genemans de „museumlessen“.

Foto : Jan van Eyk

Natuurhistorisch Museum „Beekvliet” te Sint Michelsgestel omtrent de overname van een niet onbelangrijk gedeelte van de collecties van dit museum. Hiertoe behoren o.a. talrijke vogels, fossiele zoogdierresten, schedels van een aantal recente zoogdieren, een collectie vlinders en andere insecten enz. Steeds betreft het objecten uit Oost-Brabant en (of) Midden- en Noord-Limburg.

— van drs. de Heer uit den Haag (Deventer) werd een aantal opgezette zoogdieren ten geschenke ontvangen ter opvulling van lacunes in ons bezit of ter vervanging van minder fraaie exemplaren. In dit verband moge o.a. een zeer fraaie vos, een boommarter, enkele eekhoorns en een jong wild zwijn genoemd worden.

De volgende exposities werden samengesteld en ingericht:

— „Vuursteen in alle tijden”, een bijdrage van het museum aan het symposium over vuursteen in Maastricht per eind april 1969. Deze expositie heeft daarna, als rondreizende tentoonstelling, een tournee gemaakt door de gehele provincie en bezocht op uitnodiging bovendien de steden Vierssen (West-Duitsland), Tongeren (België) en Leiden (Rijksmuseum voor Oudheden). De tournee duurde tot medio maart 1970. In totaal hebben ruim 16.000 bezoekers deze expositie bezocht waarvan $\pm$ 13.500 buiten Maastricht.

— een natuurhistorische inleiding op de Limburgse inzending bij de nationale museum-manifestatie „Musement” in Utrecht van 14 juni - 9 juli. Op een wand van veertien meter lengte werd met een groot aantal foto's een indruk gegeven van het Limburgse land, zoals het door de Maas en zijn zijrivieren is gemodelleerd. Natuurhistorische objecten (gesteenten, fossielen, dieren en planten) completeerden het geheel. Het Zoölogisch Museum van de Amsterdamse universiteit en het Maastrichtse Natuurhistorische Museum vormden de enige inzendingen in de natuurhistorische sector.

— na de sluiting van Musement in Utrecht werden de vitrines in het raadhuis te Brunssum van een nieuwe inhoud voorzien, met als onderwerp: de Maas. Een deel van het materiaal uit Utrecht kon hier gebruikt worden.

— de vitrine in de R.K. Openbare Leeszaal te Hoensbroek werd opnieuw ingericht met

een inhoud onder het motto „Vogels rondom ons huis”.

— in een etalage van VVV te Maastricht werd van ultimo oktober 1969 tot begin januari 1970 een aantal vogels, zoogdieren en fossielen tentoongesteld. Een en ander werd verlevendigd met een aantal foto's. Enkele teksten maakten propaganda voor het museum.

Studiebezoeken en wetenschappelijke contacten

Vanaf medio augustus verleende het museum gastvrijheid aan een oudere student biologie aan de R. K. Universiteit Nijmegen. Deze werkt, in het kader van een scriptie voor zijn doctoraal examen, aan een quantitative analyse van de fauna van de Kunrader kalken. Het aan dit onderzoek verbonden veldwerk geschiedde onder leiding van de Buitendienst van het museum. Een en ander is als een voortzetting te beschouwen van een in 1967 gedaan soortgeleijk onderzoek.

Educatieve afdeling

Deze onderafdeling maakte in het verslagjaar een spectaculaire groei door. Had het aantal bezoekende schoolklassen en andere groepen in 1968 reeds een destijds ongekennde hoogte van 250 bereikt, dit aantal liep in 1969 omhoog tot 617. Alle klassen kregen een „museumles”, toegelicht met een dia-programma en veelal ook met een film. Aansluitend werden herhaaldelijk rondleidingen in de expositiezalen en (of) de tuin gehouden. Hierbij dienen o.a. de aquaria en terraria, het bijenvolk en de „champignon-cultuur in zakformaat” vermeld te worden.

In de loop van het jaar werd het dia-archief sterk uitgebreid. Het omvatte per ultimo 1969 ongeveer 1100 dia's, voor verreweg het grootste gedeelte door de afdeling Presentatie vervaardigd.

In het najaar werd gestart met het bij voldoende belangstelling vertonen van een „jeugdnatuurfilm” op iedere woensdagmiddag.

Tegen het einde van het jaar kon een apart schoolgebouw in gebruik worden genomen. Hiertoe was een grote directie-keet als noodvoorziening opgericht in de voortuin van het museum-complex. De frequentie van schoolklassen-bezoek was inmiddels dermate geste-

gen, dat een overbelasting van de enige rondleiderdocent dreigde; besloten moest worden tot een sluiting voor klassikaal bezoek op woensdag. Pas nadat enige versterking van het rondleidend en docerend personeel zal zijn verkregen, kan aan een verdere uitbreiding van dit schoolklassen-bezoek worden gedacht.

De rondreizende expositie „Vuursteen in alle tijden” trok van de zijde der scholen zeer veel belangstelling.

Buitendienst

Deze afdeling van het museum werd in het verslagjaar gehandicapt door een langdurige ziekte van de buitendienst-ambtenaar. In deze periode dienden de werkzaamheden tot een minimum te worden teruggebracht. Na zijn terugkeer werd de tournee van de rondreizende expositie verzorgd. Daarnaast werd tijd besteed aan de begeleiding van het veldwerk van de biologie-candidaat uit Nijmegen en aan de inventarisatie van natuurwetenschappelijke collecties in Limburg.

Tenslotte kon een aantal excursies worden georganiseerd en geleid.

In samenwerking met het Geologisch Bureau te Heerlen werd enkele malen een bemonsteringsprogramma uitgevoerd van groeves in Nederland en België. De hierbij verkregen materialen werden in het collectiebezit van het museum opgenomen.

Bibliotheek

In het verslagjaar werden 114 nieuwe boeken aangeschaft; het kaartenbezit nam met een tiental kaarten toe.

Het tijdschriftenbezit groeide wederom gestaag. Tegen het einde van het jaar werden ontvangen:

— op koopbasis van	30 instellingen	37 tijdschriften;
— op ruilbasis van	201 instellingen	314 tijdschriften;
— gratis van	25 instellingen	27 tijdschriften;
In totaal van	256 instellingen	378 tijdschriften.

De verdeling over de verschillende disciplines was als volgt:

Botanie	37 tijdschriften
Zoölogie (excl. Entomologie)	57 tijdschriften
Entomologie	22 tijdschriften
Geologie en Palaeontologie	64 tijdschriften
Natuurhistorisch (niet verder onder te verdelen)	198 tijdschriften

Een goed hanteerbaar overzicht van alle tijdschriften kwam gereed.

Ten behoeve van jeugdige lezers werd een speciale afdeling van onze bibliotheek samengesteld. Scholieren boven 12 jaar kunnen voor deze „jeugd-bibliotheek” worden ingeschreven via een aanbeveling van hun klasse-docent. Zij ontvangen dan een op naam gestelde inschrijvingskaart. Per ultimo 1969 waren 131 van dergelijke kaarten uitgereikt.

Museumbezoek

In het verslagjaar nam het bezoek aan het museum op bijna spectaculaire wijze toe. Onderstaande cijfers geven hiervan een beeld.

Opvallend was hierbij het grote aantal bezoekende schoolklassen uit plaatsen buiten Maastricht, nl. 163. Veelal waren deze afkomstig van ver buiten Zuid-Limburg en bezochten het museum in het kader van een werk-excursie.

	klassen e.a. groepen	leerlingen of groepsleden	individuele bezoekers	totaal
1e kwartaal	64	1.418	506	1.924
2e kwartaal	164	3.788	735	4.523
3e kwartaal	104	2.474	2.524	4.998
4e kwartaal	184	4.327	504	4.831
vuursteen- expositie :	101	2.319	358	2.677
1969	617	14.326	4.627	18.953
(1968)	(250)	(6.849)	(3.239)	(10.088)